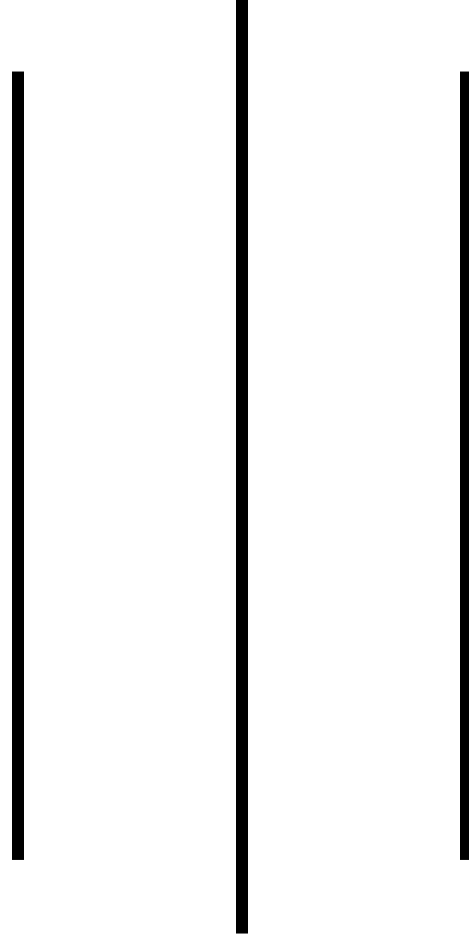

नेपाल सरकार
हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका
दुर्छिम खोटाङ

व्यवसायिक उद्यमीहरूका लागि अनुदान सहयोग संचालन
निर्देशिका २०७४

हलेसी तुवाचुड नगरपालिकाको व्यवसायिक उद्यमीहरूका लागि अनुदान सहयोग संचालन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको निर्देशिका

प्रस्तावना:

हलेसी तुवाचुड नगरपालिकाको क्षेत्र भित्रको कृषि उत्पादन तथा व्यवसायीकरण गर्न, कृषि व्यवसायको प्रवर्द्धन एवं व्यवस्थापन गर्न, कृषक एवम् कृषि व्यवसायी बीच आपसी सम्बन्ध सुदृढ गर्न तथा कृषि करारको माध्यमबाट उत्पादन बढाउन, उद्यमीहरू मार्फत कृषि क्षेत्रको अर्थतन्त्रमा थप टेवा पुर्याउन र बजारीकरणद्वारा व्यवसायिक रूपमा समग्र कृषि विकासका लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

हलेसी तुवाचुड नगरसभाले नेपालको संविधानको धारा २२६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ बमोजिम हलेसी तुवाचुड नगरपालिकाको नगर कार्यपालिकाले यो निर्देशिका बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस निर्देशिकाको नाम "व्यवसायिक उद्यमीहरूका लागि अनुदान सहयोग संचालन निर्देशिका, २०७४" रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका स्वीकृत भएका मितिबाट व्यवसायिक उद्यमीहरूका लागि अनुदान सहयोग कार्यक्रम तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) "प्रमुख" भन्नाले नगरपालिकाको प्रमुख सम्भन्नुपर्छ ।

(ख) "उत्पादक" भन्नाले कृषि वस्तु उत्पादन गर्ने कृषक वा कम्पनी वा कृषि फार्म वा सहकारी उत्पादक सम्भन्नु पर्छ ।

(ग) "एजेन्ट" भन्नाले कृषि उद्यमी, व्यवसायी, कृषि बजार वा कृषिजन्य वस्तुहरूको कारोबार गर्ने दर्तावाला व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले संगठित संस्थाको प्रतिनिधिलाई समेत जनाउँछ ।

(घ) "कार्यपालिका" भन्नाले हलेसी तुवाचुड नगर कार्यपालिका सम्भन्नुपर्छ ।

- (ड) “उद्यमी” भन्नाले यस निर्देशिकाको कृषि व्यवसायमा कार्यरत कृषक वा उत्पादकलाई सम्झनु पर्छ ।
- (च) “कृषक” भन्नाले यस निर्देशिकाको प्रयोजनका लागि कसैको जग्गा करारमा लिई वा आफ्नै जग्गामा व्यावसायिक कृषि खेती गर्ने कृषक, कृषक समूह, कृषि व्यवसायी, कृषि फर्म र कृषि सहकारी समेतलाई सम्झनु पर्छ ।
- (छ) “उद्यमी” भन्नाले कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय र घरेलु उद्योग संग सम्बन्धित व्यवसायलाई अपनाउने उद्यमी सम्झनु पर्दछ ।
- (ज) “अनुदान” भन्नाले कृषक तथा उद्यमीले प्राप्त गर्ने सहयोग सम्झनु पर्दछ ।
- ((ट) “उद्यमी”भन्नाले देहायको उद्यमशिलतालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (१) व्यावसायिक उद्देश्यले गरिने कृषि बाली वा वस्तुको उत्पादन ,
 - (२) कृषिजन्य वस्तुको प्रशोधन,
 - (३) व्यावसायिक पशुपालन,
 - (४) घरेलु उद्योग संग सम्बन्धित बाँस,निगालोबाट उत्पादित उत्पादन र सिलाई बुनाई स्थानिय संस्कृति जगेर्ना गर्ने खालका उत्पादन,
 - (५) बजारीकरणमा टेवा पुर्याउने बिक्री वितरण कार्य,
- (ठ)“नगरपालिका” भन्नाले हलेसी तुवाचुड नगरपालिका सम्झनु पर्छ ।
- (ड)“प्रमुख” भन्नाले .नगर प्रमुख नगरपालिकाको प्रमुख सम्झनु पर्छ ।
- (ढ)“प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले हलेसी तुवाचुड नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनुपर्छ ।
- (ण) “मन्त्रालय” भन्नाले संघ तथा प्रदेशको कृषि क्षेत्र हेर्ने मन्त्रालयलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (त) “व्यवसायिक कृषि करार” भन्नाले व्यवसायिक कृषि खेती वा कृषि फार्मको सञ्चालन, कृषि वस्तुको व्यावसायिक उत्पादन, खरिद, बिक्री, सञ्चय र

बजारीकरण गर्न वा कृषि व्यवसाय प्रबर्द्धन गर्न दुई वा सो भन्दा बढी पक्षहरू बीच भएको सम्झौता वा व्यवसायिक कृषि करारलाई सम्झनु पर्दछ । यस शब्दले व्यवसायिक कृषि प्रयोजनको लागि व्यक्तिगत वा संस्थागत रूपमा लिजमा लिन दिन वा कृषिजन्य उद्योगको लागि कृषि वस्तु वा वालीको उत्पादन वा आपूर्ति गर्न दुई वा दुईभन्दा बढी पक्षहरूबीच क्षेत्रफल, परिमाण, मूल्य र गुणस्तरको आधारमा भएको करारलाई समेत जनाउँछ ।

(थ)“वडा” भन्नाले हलेसी तुवाचुङ नगरपालिकाको वडा सम्झनुपर्छ ।

(द)“समिति” भन्नाले यस निर्देशिका बमोजिम बन्ने उद्यमशिलता विकास समिति भन्ने सम्झनु पर्छ ।

(ध) “सभा” भन्नाले हलेसी तुवाचुङको नगरसभालाई सम्झनुपर्छ ।

(न) “संकलन केन्द्र” भन्नाले कृषकहरूले दोस्रो बजारमा विक्री गर्ने उद्देश्यले कृषि उपज संकलन गरेर विक्रेतालाई विक्री गर्ने संकलन केन्द्रलाई सम्झनु पर्छ ।

(प)“हाट-बजार” भन्नाले कृषि उपज लगायत अन्य स्थानीय उत्पादन विक्री गर्ने उद्देश्यले स्थानीय तहबाट स्वीकृत लिई संचालन भएको हाट बजारलाई सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

३ अनुदान कार्यक्रम संचालनका उद्देश्यहरू

यस कार्यक्रमका उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहने छन् ।

१, यस नगर क्षेत्रका विभिन्न वडाका उद्यमीलाई प्रत्यक्ष सहयोग पुर्याउने ।

२, उद्यमीलाई व्यवसायिक बनाउन पहल गर्न सहयोग गर्ने ।

३, उद्यमीहरूका लागि आवश्यक अनुदान व्यवस्थापन गर्ने ।

परिच्छेद-३

अनुदान कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया

१.१ यस निर्देशिका अनुसार अनुदान कार्यक्रम संचालन गर्ने प्रमुख निकाय हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका दुर्छिम खोटाङ रहनेछ । ११ वटै वडाका सम्भावित उद्यमीहरूले यस नगरपालिकामा निवेदन र गर्न खोजिएको व्यवसायको एक प्रति कार्यक्रम तथा बजेटको विवरण पेश गर्न सक्नेछन् । उक्त निवेदन र कार्यक्रममा नगरपालिकाको उद्यमशीलता विकास समितिले छनौट गरी कार्यक्रम प्रदान गर्नेछ । यसै गरी विभिन्न कृषि सेवा,पशु सेवा,घरेलु उद्योग संग सम्बन्धित निकाय पनि निवेदनका आधारमा छलफल र सहयोग प्रकृतिमा आवश्यक सहयोगी रहनेछन् ।

१.२,अनुदान सहयोग माग गर्ने उद्यमीहरूले उक्त उद्यम कम्तीमा सुरुवात गरिरहेको हुनुपर्नेछ । कृषि बाली व्यवसाय भएको खण्डमा कम्ती १ रोपनी क्षेत्रफलमा संचालन भईरहेको हुनुपर्नेछ ।पशुपालन व्यवसायका गाई भैसीका हकमा कम्तीमा ५ वटा र अन्य बाखा,बंगुर का हकमा कम्तीमा १० भन्दा बढि र कुखुराका हकमा कम्तीमा १०० भन्दा बढि सुरुवातमा पालन गरिरहेको हुनुपर्नेछ ।

१.३,उद्यमीले माग गरेको योजना अनुरूप सम्बन्धित सरोकारवाला निकायले फिल्ड अनुगमन,निरिक्षण गरी उद्यमी छनौट गरी अनुदान रकम किस्तामा ४०:४०:२० को अवधारणामा उपलब्ध गराईनेछ । सो अनुदान रकम कृषक,कृषि समूह,कृषि सहकारी,कृषि फर्म वा उद्यमीको आधिकारीक बैङ्क खातामा प्रदान गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१.४,कार्यक्रम संचालन गर्दा यस हलेसी तुवाचुङ नगरपालिकाले कार्यक्रम तथा बजेटको तय गर्ने प्रमुख जिम्मेवार निकायका रूपमा रहने र आवश्यक सहयोग गर्ने अन्य निकाय कृषि शाखा,पशु सेवा शाखा,उद्योग शाखा र सम्बन्धित अन्य निकाय पनि थप जिम्मेवार रहने गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

परिच्छेद-४

अनुदान संचालन विधि

२.१ कृषि उद्यम तर्फ :न्यूनतम १ रोपनी क्षेत्रफलमा बालीको उत्पादन गरिरहेका कृषक,कृषक समूह,फर्म,कृषि सहकारीले उद्यम विकास गर्नका लागि आवश्यक तरकारीबाली फलफुल बाली,नगदेबाली,मत्स्यपालन,नर्सरी फर्म,च्याउ उत्पादन जस्ता कृषि व्यवसाय संचालन एवं विकास गर्नुपर्नेछ ।

२.२, कृषि व्यवसाय संचालन गर्दा आवश्यक सिंचाई व्यवस्थापनका लागि प्लाष्टिक पोखरी, पाईप, सिमेन्ट पोखरी, खेर गईरहेको पानी संकलन, थोपा सिंचाई जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्न सकिनेछ ।

२.३, प्राङ्गारिक मल व्यवस्थापन, गोठमल सुधार, भकारो सुधार, पशुमुत्र संकलन तथा सदुपयोग जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन भएको हुनुपर्नेछ । व्यवसायिक उद्यमीहरुले अनिवार्य रूपमा कृषि बाली बिमा गराउनु पर्नेछ ।

२.४, कृषि उद्यमीहरुको लागि नगरपालिकाले ४०:४०:२० को अबधारणामा बजेट उपलब्ध गराउदा उद्यमी स्वयंले ३० प्रतिशत व्यवसायमा लगानी गरेको हुनुपर्नेछ ।

२.५, पशुपालन उद्यम तर्फ :- उन्नत गाई वा भैसी पालन व्यवसाय गर्ने कृषकहरुले व्यवस्थित गोठको प्रयोग अनिवार्य गर्नुपर्ने छ । यसैगरी बाखा, कुखुरा, बंगुर तथा अन्य पशुपालन व्यवसाय गर्ने कृषकहरुले पनि व्यवस्थित खोर गोठको अनिवार्य प्राविधिकले निर्देशन गरे बमोजिम निर्माण गरी पालन गर्नुपर्नेछ ।

२.६, अनुदान माग प्रस्तावनामा उल्लेख भए बमोजिम कार्यहरु उद्यमी छनौट भएपछि उक्त उद्यमीले सोहि कार्य गर्नुपर्ने हुन्छ । पशु बिमा अनिवार्य रूपमा गर्नुपर्ने हुन्छ । जसका लागि नगरपालिका र सम्बन्धित निकायले सहयोगी भूमिका रहनेछ ।

२.७, व्यवस्थित रूपमा व्यवसायिक हिसावले बातावरणिय प्रभाव नपर्ने किसिमले व्यवसाय संचालन गर्नुपर्नेछ ।

२.८, घरेलु उद्यम तर्फ :- विभिन्न क्षेत्रका जस्तै : सिलाई, बुनाई डोको, बाँस निगालोका सामग्री उत्पादन गर्ने सिप भएको र उत्पादन गर्दै आईरहेको उद्यमी हुनुपर्नेछ । उक्त उद्यमीका लागि नगरपालिकाले थप क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम उद्योग शाखाको सहकार्यमा संचालन तथा व्यवस्थापन गर्नेछ ।

२.९, उत्पादक उद्यमीले मासिक रूपमा उत्पादन गर्दै गरीरहे होलाई मात्र बढि प्राथमिकता प्रदान गर्नेछ, जसका लागि उद्यमीले दिगो व्यवसाय व्यवस्थापन संचालन गर्नु पर्नेछ । अनुदान रकमको दायरा पनि माथि उल्लेखित ४०:४०:२० को हिसाबले हुनेछ । उक्त व्यवसायि उद्यमीले बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तावना सहित निवेदन नगरपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद-५

अन्य थप सहयोग अनुदान

३.१, राम्रा व्यवसायिक उद्यमी जसले नगरपालिका तथा अन्य स्थानबाट अनुदान प्राप्त गरी नगरपालिका क्षेत्रबाट मनग्य आमदानी लिई नगरपालिकाको साथै देशको अर्थतन्त्रमा टेवा पुर्याउने कार्य गरेमा निरन्तर रूपमा व्यवसाय संचालन गरिरहेमा उक्त उद्यमीहरूलाई नगरपालिका मार्फत प्रोत्साहन स्वरूप थप अनुदान उपलब्ध गराउने, प्रमाण पत्र दिने, उद्यमी घोषणा गर्ने रहनेछ । साथै जुनसुकै व्यवसायिक उद्यमीका हकमा यो माथि उल्लेखित कुरा लागू हुनेछ । यसका साथै उत्कृष्ट उद्यमीका लागि वार्षिक रूपमा ५ जना सफल उद्यमीलाई पुरस्कारका संगै प्रमाण पत्र प्रदान गरिनेछ ।

३.२, यदि अनुदान नगरपालिका तथा अन्य निकायबाट प्राप्त गरी व्यवसाय संचालन गरेका तर बिचमै छोडेका वा व्यवसाय संचालन नगरेका र व्यवसाय संचालन गर्न अनुदान रकम प्राप्त गरी अन्य ठाँउमा प्रयोग गरिरहेको अवस्था अनुगमनको क्रममा देखियो भेटियो भने उक्त अवस्थामा नगरपालिका र वडा कार्यालयबाट प्राप्त गर्ने सेवा सुविधाबाट बन्चित गराइने छ । व्यवसाय संचालन नगरेका उद्यमीका लागि नगरपालिकाले उपनियम निर्माण गरी कानुनी कारबाही गर्नेछ ।

परिच्छेद-६

बजारीकरण व्यवस्थापन सम्बन्धि व्यवस्था

४.१ यस हलेसी तुवाचुङ नगरपालिकाले आ.व.२०७४/२०७५मा नगरभित्रका ५ वटा स्थानमा संकलन बिन्दु स्थापना भएका छन् । यसै आ.व.मा कृषि उपज तथा संकलन केन्द्र निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने प्राथमिकताको विषय रहेको छ । यसका साथै आ.व.२०७५/२०७६ मा यस नगर क्षेत्र भित्र राजापानी, अर्खौले, दुर्छिम वा हलेसी र च्यास्मिटारमा हाटबजार संचालन गर्ने र कृषि उपज तथा संकलन केन्द्रलाई व्यापक स्तरोन्नती गरी भण्डारण तथा बेचबिखनका लागि योग्य स्थान निर्माण गर्ने योजना रहेको छ । जसका कारण कृषकहरूको उत्पादन तथा बजारको सुनिश्चितता गर्ने नगरपालिकाको मुख्य प्राथमिकता रहेको छ । आयातित रासायनिक मल, विषादि, बिउ विजन, उन्नत विभिन्न पशुका जातहरू दुवानी जस्ता क्रियाकलापमा नगरपालिकाले सहूलियत प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

परिच्छेद-७

अनुगमन तथा निरिक्षण सम्बन्धि व्यवस्था

५.१, यस निर्देशिका अनुसार आवश्यक अनुगमन, निरिक्षण र पृष्ठपोषण जस्ता कार्य गर्न स्थानिय निकाय हलेसी तुवाचुड नगरपालिका मुख्य जिम्मेवार रहनेछ । यसका साथै दोस्रो मुख्य जिम्मेवार निकाय वडा अध्यक्ष लगायत वडा बडि पनि रहनेछ, र कार्यरत विषयगत कार्यालय नगर अन्तर्गत कृषि शाखा, पशु सेवा शाखा, उद्योग शाखा पनि जिम्मेवार रहनेछ । विभिन्न आ-आफ्नो कार्यक्षेत्रको कार्यक्रम बमोजिम माथि उल्लेखित कार्य विषयगत कार्यालयले गर्नेछ । यसका लागि एउटा अनुगमन, निरिक्षण र पृष्ठपोषण समिति नगर प्रमुखको संयोजकत्वमा गठन गरिनेछ ।

तपशिल :

हलेसी तुवाचुड न.पा प्रमुख	- संयोजक
हलेसी तुवाचुड न.पा.उप प्रमुख	-उपसंयोजक
हलेसी तुवाचुड न.पा.प्र.प्र.अधिकृत	-सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.वडा नं.१ अध्यक्ष	- सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.वडा नं.२ अध्यक्ष	- सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.वडा नं.३ अध्यक्ष	- सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.वडा नं.४ अध्यक्ष	- सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.वडा नं.५ अध्यक्ष	- सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.वडा नं.६ अध्यक्ष	- सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.वडा नं.७ अध्यक्ष	- सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.वडा नं.८ अध्यक्ष	-सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.वडा नं.९ अध्यक्ष	- सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.वडा नं.१० अध्यक्ष	- सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.वडा नं.११ अध्यक्ष	- सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.को सफल उद्यमी	-सदस्य २ जना महिला र पुरुष
हलेसी तुवाचुड न.पा.कृषि शाखा प्रमुख	- सदस्य
हलेसी तुवाचुड न.पा.पशु सेवा शाखा प्रमुख	- सदस्य

हलेसी तुवाचुड न.पा.उद्योग शाखा प्रमुख - सदस्य सचिव

यस समितिले आवश्यकता बमोजिम विभिन्न क्षेत्रका प्रतिनिधिलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-८

विविध

६.१,कसैले यस निर्देशिका बमोजिम अनुदान रकम उपलब्ध गराएको अनुदान दुरुपयोग गरेको वा गराएको खण्डमा नियमानुसार कारवाही गरिनेछ ।

६.२,प्रचलित कानून लागु हुने:-प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भएका विषयहरूका सम्बन्धमा सोही बमोजिम र अन्य व्यवस्थाका सम्बन्धमा यसै निर्देशिका बमोजिम हुनेछ ।

६.३,अन्तिम व्याख्या:-यस निर्देशिकाको व्याख्यामा कुनै द्विविधा उत्पन्न भएमा हलेसी तुवाचुड नगरपालिकाको व्याख्या अन्तिम हुनेछ ।

६.४, परिच्छेद ७ को दफा ५.१ अनुसार अनुगमन,निरिक्षण तथा पृष्ठपोषण समितिलाई बैठक भत्ता नियमानुसार उपलब्ध गराइनेछ ।

६.५, खारेजी तथा बचाउ :-यस निर्देशिका बमोजिम माथि उल्लेखित कृषि,पशु सेवा र उद्योग शाखाले हलेसी तुवाचुड नगरपालिकाको अनुमतिमा कार्य गर्न पाउनेछन् । अन्य निकायले यस निर्देशिका बमोजिम कार्य गर्न पाईने छैन । यदि प्रयोग गर्ने पर्ने अवस्थामा एउटै प्रकृतिका कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने देखिएमा यस निर्देशिकालाई हलेसी तुवाचुड नगरपालिकाको अनुमतिमा आधार मानी प्रयोगमा ल्याउन सक्नेछन् ।